

ידיעות שבת

בלשון הקודש

גליון שבועי לעונג שבת

אנטוורפן, בלגיא, יצ"ץ

מערכת: yedioshabos@skynet.be

צס"ד

שנה 1 גליון 18 לכבוד ש"ק כ' אייר התשע"ב

20 May 2012

פרשת אמור (לפי הקריאה בחו"ל) ל"ה בעומר

אמור אל הכהנים וכו' ואמרת אליהם

כבר שואלים חז"ל 'אמור – ואמרת למה ליי? כלומר, מהו כפל הלשון?

ועוד צריך להבין, שבדרך כלל כשיש כפל לשון זה: 'דבר אל בני ישראל, ואמרת אליהם וכו', אבל פעמיים אמירה לא מצאנו.

ונראה לומר, שהמצוות בהם צוו הכהנים עד עתה, היו קשורים לעבודתם בבית המקדש, והנה עתה, צוו במצוה אשר יהיה להם לשמור כל הזמן אפילו שלא בשעת עבודתם במקדש, וזהו דבר קשה כי זה מצוות לא תעשה וזה מגביל אותם מאד. ובכדי לפייסם, דיבר איתם בלשון 'אמור' שהיא לשון רכה כידוע. והקב"ה אמר למשה, קודם 'אמור אל הכהנים' שהזכות שהם נבחרו לכהונה, כי הם בני אהרן וזהו יחוס גדול וגם מחייב גדול. ולאחר שיבינו זאת, רק אז: 'ואמרת אליהם, לנפש לא יטמאו וכו'.

ב.נ.

לנפש לא יטמא בעמו

במסכת נזיר (דף מ"ג:) איתא: 'אמר רב חסדא אמר רב, נקטע ראשו של אביו אינו מטמא לו. מאי טעמא? אמר קרא: (ויקרא כ"א): 'לאביו', בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר.

בספר הר צבי תמה על הגמרא הזאת מזה שאומרים בסליחות של מוסף יום כיפור, שכשנחתך ראשו של רבן גמליאל, נטל רבי ישמעאל כהן גדול את ראשו של רבן גמליאל וצרח עליו בקול מר כשופר. איך היה מותר לכהן גדול ליטמא? ואפילו אם נאמר שלנשיא ישראל מותר ליטמא כפי שמובא בשולחן ערוך (סימן שע"ד סעיף י"א), הרי פה נטל רק את ראשו של רבן גמליאל?

ונראה לתרץ בפשטות, שאומנם הראש היה נפרד מהגוף, אבל כל גופו היה מונח לפניו. ונראה מהשלחן ערוך (שם) שאם חסר רק אבר אחד והוא הולך להביאו, שאז כן צריך ליטמא.

ועוד אפשר לומר, שרבן גמליאל היה מת מצווה, ואז אינו שייך דין זה של 'נקטע ראשו אינו מטמא'.

ב.נ.

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה'.

כתב רש"י: 'אני ה', נאמן לשלם שכר'. והנה לעיל בפרשת קדושים (י"ט ט"ז) כתב רש"י: 'אני ה', נאמן לשלם שכר ונאמן להפרע'. ומאי שנא כאן, שלא הזכיר רש"י ענין נאמנות להפרע?

הרמב"ם (פרק ה' הלכות יסודי התורה) כתב: דבאותן עבירות שדינם 'יהרג ואל יעבור', אם פחד ליהרג ועבר, הוא פטור מעונש. ומסביר הרמב"ם הטעם, שהפחד שיהרג, נחשב לאונס, 'ואונס רחמנא פטריה'. 'ה'כסף משנה' מביא שם, שהרמ"ך חולק על הרמב"ם וסובר שפחד ממוות אינו נחשב לאונס.

ונראה, שרש"י סובר כהרמב"ם, שאם אומרים לאדם עבוד עבודה זרה או תיהרג, והוא עבד ולא נהרג, זה נחשב לאונס והוא פטור מעונש. ולכן, אף על פי שיש מצווה של 'ונקדשתי' שזו המצוה של 'קידוש השם' וכן אדם חייב למסור עצמו למיתה על קידוש השם, אם עבר ולא מסר עצמו, הרי הוא נחשב כאונס ופטור. ולכן פירש רש"י: 'אני ה' נאמן לשלם שכר אם ימסור נפשו ולא כתב כאן 'נאמן ליפרע', כי פה מדובר אם לא מסר עצמו, ואז הרי אין ה' נפרע ממנו.

בשם ספר אביר יוסף

לנפש לא יטמא

רבי צדוק כהן, רבה הכולל של צרפת, הלך יום אחד להלוויה של מדינאי צרפתי גוי. בדרך אל בית הקברות הנוצרי, עברה הלוויה על פני בית קברות יהודי, ורבי צדוק שהיה כהן, עקפו והגיע אל בית הקברות הנוצרי

בדרך צדדית. אחד השרים שנמנה עם ידידיו הרגיש בכך, ושאלו: 'מפני מה אדוני נמנעת מלעבור על פני בית הקברות היהודי?' הסביר לו ר' צדוק: 'משום שאני כהן, ולכהן אסור לבוא בבית קברות'. 'אם כן', שאלו השר: 'מפני מה באת אל בית הקברות הנוצרי? וכי הנוצרים לא בני אדם הם?!' השיב לו ר' צדוק: 'אדוני השר, המייסד של דתכם, הכריז והודיע שלא ימות, וגם אמר, שכל המאמינים בו, גם לא ימותו, ומשום כך אין קבריהם מטמאים. ואילו משה רבינו, אמר במפורש שהוא עצמו ימות והתורה מעידה שהוא אומנם מת, וגם אנו היהודים מתים, לכן קבריהם של יהודים מטמאים!' תשובה מתוחכמת זו הניחה את דעתו של אותו שר.

ואשה גרושה מאשה לא יקחו כי קדוש וכו'

מעשה שהיה בגאליציא באחד מהרביים המתחזים לצדיקים, שבאה אליו אשה ונתנה בידו פתק שיתפלל בעדה על עסקי שלום בית. אותו מתחזה היה אלמן, והאישה נשאה חן בעיניו. אמר לה הרבי שהוא יתפלל בעדה. לאחר מכן שלח אליה את שמשו לאמור לה, שמן השמים הראו לו, שתקנתה, שתתגרש מבעלה ותנשא לו! (למתחזה). האישה התמימה שהאמינה בו, ניאותה להתגרש מבעלה ונשאת למתחזה לאשה. כל גאליציא רעשה ממעשה חמור זה. רבי יצחק שמלקייש רבה של לבוב אמר אז, שעתה נתחווור לו מפני מה בא האיסור: 'ואשה גרושה מאישה לא יקחו' דוקא לכהנים, זאת מן הסתם, משום שנשים רבות היו באות אל הכהן עם קורבנותיהן כשם שנשים בימינו באות אל הרבי עם פתקים ופדיונות, וכדי שלא יארע בכהן מעשה מעין זה שאירע לאותו מתחזה גאליציאי, שתבוא אשה ותישא חן בעיניו וישדלנה לעזוב את בעלה, באה התורה והזהירה: 'ואשה גרושה מאישה לא יקחו'!